

Vergaderjaar 2021–2022

28 676

NAVO

B

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 juni

Op 25 mei ontving u een kamerbrief (Kamerstuk I 2021/22, 28 676) betreffende de NAVO-toetredingsaanvragen van Finland en Zweden met daarin informatie over de toetredingsprocedure binnen de NAVO en de Nederlandse ratificatieprocedure. Door middel van deze brief informeer ik u graag over recente ontwikkelingen, het proces dat voor ons ligt en het tentatieve tijdspad.

Zoals bekend heeft Turkije bezwaren geuit tegen de positie van Finland en in het bijzonder Zweden met betrekking tot enkele voor Turkije gevoelige veiligheidsvraagstukken, en om die reden besloten deze toetredingsaanvragen nog niet te steunen.

De toetreding van deze twee landen zou, volgens een recent opiniestuk van president Erdogan in *The Economist* (d.d. 30 mei 2022), een risico voor de veiligheid van Turkije en die van het bondgenootschap vormen. Daarbij refereert president Erdogan aan de omgang van Finland en Zweden met de PKK, aan hun nalaten leden van die organisatie uit te leveren en aan bestaande wapenembargo's (zoals, naar zijn mening, dat van Zweden). Tussen deze drie landen zijn besprekingen gaande. Op 25 mei 2022 brachten een Finse en een Zweedse delegatie een bezoek aan Ankara.

Als gevolg van bovenomschreven Turkse positie kunnen de onderhandelingen nog niet van start gaan. Deze zullen pas van start kunnen gaan als alle 30 bondgenoten daarmee hebben ingestemd.

Daarmee loopt het tijdspad zoals in de vorige kamerbrief over dit onderwerp beschreven vertraging op.

Procedureel

Iedere stap in de NAVO-toetredingsprocedure moet bij consensus worden genomen. Dat betekent dat steeds de instemming van alle 30 bondgenoten moet worden verkregen.

De belangrijkste stappen in de toetredingsprocedure zijn:

- Het besluit tot het openen van de toetredingsonderhandelingen tussen de NAVO en Finland en Zweden. Dit besluit moet bij consensus worden genomen.
- Als de toetredingsonderhandelingen zijn afgerond, wordt voor beide landen een concept toetredingsprotocol opgesteld.
- Deze concept toetredingsprotocollen moeten door alle bondgenoten worden goedgekeurd en ondertekend.
- Na ondertekening volgt de goedkeuring van de toetredingsprotocollen door alle 30 bondgenoten volgens de nationale ratificatieprocedures.
- Voor Nederland betekent dit:
 - Zoals bij de parlementaire goedkeuring van voorgaande toetredingsprotocollen worden beide toetredingsprotocollen door middel van een uitdrukkelijke goedkeuringsprocedure aan het Nederlandse parlement voorgelegd. Beide protocollen worden gevoegd in één wetsvoorstel.
 - Vooraf zal de Raad van State worden gevraagd om een spoedbehandeling van de adviesaanvraag.
 - Na het spoedadvies zal het wetsvoorstel onmiddellijk daarna aan de Tweede Kamer ter goedkeuring worden voorgelegd, en vervolgens ter goedkeuring aan uw Kamer.
 - Na goedkeuring door uw Kamer en publicatie van de goedkeuringswet in het Staatsblad kan een akte van aanvaarding worden gedeponeerd bij de VS, de depositaris van het Noord-Atlantisch Verdrag.
- Nadat alle bondgenoten de toetredingsprotocollen hebben aanvaard zullen Finland en Zweden worden uitgenodigd tot het Noord-Atlantisch Verdrag. Hierna moeten Zweden en Finland volgens hun nationale procedures instemmen met toetreding tot de NAVO.
- Als laatste stap kunnen Finland en Zweden hun instrumenten voor toetreding deponeren bij de depositaris van het Noord-Atlantisch Verdrag. Hierna zijn Finland en Zweden officieel lid van de NAVO.

Tentatief tijdpad

Doordat de toetredingsonderhandelingen nog niet van start zijn gegaan, is het tijdpad zoals u dat in bovengenoemde brief van 25 mei 2022 werd geschetst, niet langer haalbaar. Het is lastig te voorspellen wanneer dat wel het geval zal zijn.

Het is denkbaar dat nog voor of mogelijk tijdens de NAVO-Top, die van 28 tot en met 30 juni 2022 zal plaatsvinden in Madrid, overeenstemming tussen de 30 bondgenoten wordt bereikt over het starten van de onderhandelingen.

Dat zou kunnen leiden tot onderstaand tijdpad:

- Openen van de toetredingsonderhandelingen op 30 juni 2022.
- De toetredingsprotocollen kunnen dan op zijn vroegst in de week van 11 juli 2022 ter tekening voorliggen in de Noord Atlantische Raad (NAR).
- Vervolgens zal de ministerraad op 15 juli kunnen agenderen en kunnen de stukken, na advies door de Raad van State, in de daaropvolgende week ter behandeling aan de Tweede Kamer en, na goedkeuring, aan uw Kamer worden voorgelegd. Dit is een datum die valt in het reces van uw Kamer dat op 13 juli begint.

Omdat Finland en Zweden tot aan daadwerkelijke toetreding tot de NAVO extra kwetsbaar zijn voor ondermijnend Russisch handelen is het van belang om het goedkeuringsproces zo kort mogelijk te houden. De meeste bondgenoten hebben toegezegd hun nationale goedkeuringsprocedures versneld te doorlopen. Wanneer er ontwikkelingen zijn in het toetredingsproces van Finland en Zweden en er meer duidelijkheid is over het tijdsplan zal ik u daarvan op de hoogte stellen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra